

Navn på høringsinstans

KABB - Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte

Type høringsinstans

Interesseorganisasjon

Bispedømmetilhørighet

Borg

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

KABB vil bemerke at det mangler en helhetlig tenkning rundt mennesker med funksjonsvariasjoner. Rapporten viser at funksjonshemmede lett blir segregert i egne opplegg og tiltak. Det kan være nødvendig i enkelte sjeldne pedagogiske unntakstilfeller, men regelen må - for en kirke som forkynner at alle skal med uansett funksjonsnivå - være at trosopplæringsarenaen er en likestilt og inkluderende arena. Som kirke må vi bestrebe oss på å være bedre på dette feltet enn samfunnet ellers. Det er for eksempel svært uheldig at planen har egne kapitler om døve, men alle andre funksjonsvariasjoner er lagt inn i en samlesekk. Vi forstår at dette har historiske årsaker og skyldes kirkelig organisering. Vi i KABB heier på døvekirken og ser behovene døve har som språklig minoritet, men det er i minoritetsperspektivet problemene oppstår. FN og alle de store interesseorganisasjonene i Norge kaller funksjonshemmede for Norges største minoritet. Den norske kirke må slutte med å prioritere noen grupper funksjonshemmede opp og andre ned, eller å utelate enkelte. Opp mot 18 prosent av medlemmene i Den norske kirke lever med funksjonsnedsettelse. Det må være utgangspunktet, så må man tilrettelegge utfra ulike sansetap og behov. Av kirkemedlemmene er det cirka 220.000 personer som lever med synstap, mange av de er eldre, hyppigheten av barn under 18 år med sansetap er lavere. Men de finnes og er i en svært sårbar situasjon sammen med sine pårørende. Dette er helt grunnleggende i selve tenkningen når en skal revidere og videreutvikle trosopplæring - at funksjonshemmede blir møtt på like vilkår - uansett funksjonsnedsettelse. Vi ser at planen også åpner for opplæring for folk over 18 år. Her vil det trolig kunne være en overhyppighet i gruppen funksjonshemmede som har blitt forbigått tidligere. Vi er usikre på om Den norske kirke og rapporten er nyansert nok i sin omgang med begrepet funksjonshemmede. Da kirkemøtet formulerte planens breddeperspektiv i 2004 stod det i formuleringen: "uansett

funksjonsnivå". Det er all grunn til å rose seg over stor suksess med trosopplæring for "funksjonsfriske" men vår kirkerådsfinansierte rapport om status på hva slags materiell og trosopplæringsopplegg som er tilrettelagt for barn og foresatte med nedsatt funksjonsevne viser at det var lik null - ingenting! Det materiellet og tilretteleggingen som har vært gjort for syns- og lesehemmede har KABB stått for - i stor grad for egen regning og ofte med innsamlede midler. Kirken og trosopplæringen har ofte vist til at det gjøres mye arbeid for funksjonshemmede innen trosopplæring. Da tenker man stort sett på de tilbudene som finnes for barn og unge som har ulike utviklingshemninger. Når funksjonshemmede omtales i rapporten så tolker vi dette i stor grad som utviklingshemmede. I kortfattede kapitler

4.7. Mangfold og likeverd skrives det om egne tilrettelagte tilbud og egne opplegg. Dette er en gammeldags måte og jobbe og å tenke på, som vi bør unngå. Vi ser håp og nye muligheter i utvalgets vurderinger om at kirkelig undervisning og læring skal være åpen og inkluderende for alle. Og vi tror det er svært klokt at disse perspektivene styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkningen. Så forsømt og viktig er dette feltet at vi mener det bør løftes inn i kjernen av den nye planen og være en del av det som formuleres inn som en del av helheten. Mangfold og likeverd kan ikke avspises med et kapittel i en ny plan, det må ligge inn i selve formålet for trosopplæringen. Med en plan vil det følge midler og kirken må gjøre en vekting og prioritering av midler til tilrettelegging. Enkelt sagt kan det formuleres slik: Noen må ha litt mer for å få like mye. For å utvikle gode inkluderende trosopplæringsopplegg og settes inn tiltak må det settes av midler slik at mangfolds og likeverdstanden kan realiseres. KABB er gjerne partner og erfaringen vår er at hvis vi tilrettelegger godt så blir det bedre for alle. Da klarer man å få til inkludering og ikke ekskludering.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Enig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Enig

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

5.3.4. voksne

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

➤ Kapittel 4.5 side 43

Enig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Uenig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

I trosopplæring for mennesker med nedsatt funksjonsevne vil det være behov for en overordnet kompetanse og ressurs knyttet til rettigheter, lovgiving og mulighet for øremerkede midler. Dette er en lavfrekvent gruppe der en ikke kan forvente at

den lokale menighet har ressurser eller kunnskap, men trenger innsikt, rammer og kunnskap fra et overordnet organ.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkningen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevede tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppgaven.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige systemer for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Ikke relevant

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkenes trosopplæring

12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.

12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.

12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.

12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.

12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

- 13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

➤ Kapittel 5.1 side 59

Uenig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

- 14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

- 14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.

- 14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene.
Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag..

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.

➤ Kapittel 5.2 side 60

Enig

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
➤ Kapittel 5.2 side 60

Ikke relevant

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.4 side 65

Enig

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.4 side 65

Ikke relevant

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.
➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

Ikke relevant

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18.Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19.Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

--